

yo yad arthitavāns, tasmai tad dadāv api jīvitam:
tena tasya yaço dikshu yuvarājasya paprathe. 31

atha tasya sutau Mādryām jāyete sma yamāv ubhau,
tau ca nāmnā karoti sma sa pitā Rāma-Lakshmaṇau. 32
avardhetām ca tau pitroḥ snehānandāv iva 'arbhakau,
sva-pitāmahayoç çaiva prāṇebhyo 'py adhika-priyau. 33
āropita-guṇāv etau, tat-kodaṇḍāv iva 'ānatau
Tārāvaloko Mādri ca na paçyantāv atripyatām. 34

tataḥ Kuvalayāpīdam gajaṁ dātṛi-yaçaḥ sutau
dṛiṣṭvā, Tārāvalokasya viprān svān ripavo 'bruvan: 35
«gatvā Kuvalayāpīdam gajaṁ Tārāvalokataḥ
«yācadhvam! yadi tāvat taṁ yushmabhyam sa pradāsyati, 36
«harishyāmas tato rājyam tad-vihīnasya tasya tat;
«na dāsyaty atha, dātṛitva-yaças tasya vināṅkshyati.» 37
ity uktās tais «tathā!» 'ity uktvā gatvā te brāhmanās tataḥ
gajaṁ Tārāvalokāt taṁ dāna-vīrād yayācire. 38
«ko nāma 'artho gajendreṇa yācitena dvijanmanām?
«taj jāne, niçcitam ime prayuktā mama kenacit. 39
«tad yad astu! mayā tāvad dātavyo 'yam gajottamah;
«aprāpta-kāmo hy arthī me katham yāsyati jīvataḥ?» 40
iti saṁcintya tebhyaḥ taṁ dvijebhyo vāraṇottamam
Tārāvalokaḥ sa dadau nishkampenāiva cetasa. 41

tatas tair nīyamānam taṁ dṛiṣṭvā gaja-varaṁ dvijaiḥ,
paurāç Candrāvalokasya kruddhā rājño 'ntikaṁ yayuḥ, 42
ūcuç ca: «te sutena 'idaṁ rājyam tyaktaṁ tava 'adhunā,
«muni-dharmo grīhītaç ca sarva-saṁtyāga-kāriṇā, 43
«yad etena çriyo mūlaṁ gandha-bhagnānya-vāraṇaḥ
«dattaḥ Kuvalayāpīdaḥ, paçya, 'arthibhyo mahā-gajaḥ. 44
«tad etaṁ tapase putraṁ vanam prasthāpaya, 'athavā
«gajaṁ pratyāhara, 'anyam vā rājānam kurmahe vayam.» 45

iti Candrāvalokaḥ tair uktaḥ paurais, tathāiva tat
sva-putraṁ çrāvayāmāsa pratihāra-mukhena tam. 46
so 'pi Tārāvalokaḥ tac çrutvā tat-tanayo 'bravīt:
«hastī tāvad mayā datto, nāsty adeyam ca me 'rthishu; 47
«īdṛiçena tu rājyena paurāyattena kiṁ mama?
«kiṁ ca 'anyopayoginyā lakshmyā vidyud-vilolayā? 48
«tad me çreyo vane vasaḥ sarva-bhojya-phala-çriyām
«madhye tarūṇam, na punar nṛi-paçūṇām iha 'īdṛiçam.» 49
ity uktvā tulya-saṁkalpa-dhīrayā bhāryayā 'anvitaḥ,
pitroḥ pādāv anugrāya, dattvā 'arthibyo 'rtha-saṁcayam, 50
grīhīta-vaḥkalaḥ sākam putrābhyām sa nijāt purāt
Tārāvaloko niragād, rudataḥ sāntvayan dvijān. 51
taṁ tathā prasthitaṁ dṛiṣṭvā paçūṇam pakṣiṇām api
karuṇam krandatām açru-dhārābhir bhūr asicyata. 52

sūnvor vāhana-mātrika-ratha-çeshaḥ pathi vrajan
so 'tha Tārāvaloko 'nyai rathāçvān yācito dvijaiḥ. 53